

Начало > 2 — Моите права по време на разследването и следствието и преди делото да бъде предадено на съда

2 — Моите права по време на разследването и следствието и преди делото да бъде предадено на съда

Каква е целта на разследването и следствието?

Те служат за събиране на доказателства за установяване извършването на закононарушението и за проверка на доказателствата, които могат да оневинят заподозряното лице или да покажат, че липсва закононарушение.

Какви са етапите на разследването и на следствието? Кой осъществява всеки етап?

Полицията установява закононарушенията, издирва извършителите им и събира доказателствата.

Когато заподозре наличието на закононарушение, полицията уведомява кралския прокурор (*procureur du Roi*), който решава:

- или да прекрати преписката без по-нататъшни действия;
- или лично да продължи разследването (прокурорско разследване — *information*);
- или да сезира съдия-следовател (*juge d'instruction*), като поиска да се разследва конкретно деяние, а не отделно лице (следствие — *instruction*).

Кралският прокурор има по-ограничени правомощия от съдия-следователя. Съдия-следователят или кралският прокурор ръководят разследването и дават указания на полицаите, които извършват исканите действия по разследването (разпити, претърсвания, вземане на ДНК проба и др.).

След като разследването приключи

Ако по преписката е извършено прокурорско разследване, кралският прокурор може:

- да я прекрати без по-нататъшни действия;
- да предложи споразумение за прекратяване на наказателното производство (*transaction pénale*): прекратяване на производството (без наказателно преследване) срещу заплащане на парична сума (типична процедура при нарушение на Кодекса за движение по пътищата — *Code de la route*);
- да предложи медиация за постигане на споразумение в наказателното производство (*médiation pénale*) за дребните закононарушения: без наказателно преследване, но извършителят трябва да обезщети пострадалия и ако е необходимо, да премине лечение или обучение;
- директно да призове заподозрения пред съда, който ще разгледа случая по същество;
- да призове за явяване пред компетентния съд с протокол: за да се ускори процедурата призовката се връчва на обвиняемия при неговото арестуване (за не повече от 24 часа) или при явяването му пред кралския прокурор.

Ако по преписката е извършено следствие, тя се предава на прокуратурата, която изготвя заключителни постановления. След това обвиняемият може да се запознае с преписката си. Той се призовава пред съвещателния състав (*chambre du conseil*), който след като изслуша доклада за разследването на съдия-следователя, евентуалните граждански ищци (пострадалите), постановлението на прокуратурата и аргументите на защитата, може:

- да върне преписката на съдия-следователя за допълнително разследване;

- или, ако приеме разследването за приключило;
- да отложи произнасянето, ако публичното обсъждане може да нанесе вреда на обвиняемия;
- да постанови настаняване в заведение за социални грижи, ако лицето е извършило закононарушението в тежко състояние на умствено неравновесие, правещо го неспособно да контролира действията си към момента на извършване на деянията, и лицето продължава да бъде в това състояние;
- да изпрати преписката на компетентната юрисдикция (полицейски съд или наказателен съд за леки престъпления — *tribunal correctionnel*) за постановяване на решение; ако счита, че деянията са от компетентността на наказателния съд, тя постановява определение за предаване на доказателствата на генералния прокурор, тъй като само обвинителният състав (*chambre des mises en accusation*) може да сезира наказателния съд.

Правото на обжалване на обвиняемия е ограничено до определени процедурни въпроси и се упражнява пред обвинителния състав.

По време на разследването съдия-следователят може да издаде заповед за арест при определени условия:

- наличие на сериозни улики за вина,
- деянията са наказуеми с най-малко една година лишаване от свобода,
- и безусловна необходимост за обществената сигурност.

Когато максималното наказание, което може да се наложи, не надхвърля петнадесет години лишаване от свобода, заповедта се издава само при наличие на сериозни основания да се смята, че има опасност от бягство, повторно извършване, укриване от правосъдието, изчезване на доказателства или тайно споразумяване с трети лица.

Обвиняемият се явява пред съвещателния състав в срок до пет дни след издаването на заповедта, а след това всеки месец до приключване на следствието (на всеки три месеца, ако става въпрос за престъпление, за което поради смекчаващи вината обстоятелства се налага по-леко наказание).

Моите права по време на разследването и следствието

- [Арест и разпит от полицията \(1\)](#)
- [Прокурорско разследване \(2\)](#)
- [Следствие \(3\)](#)
- [Особен случай: предварително задържане под стража \(4\)](#)
- [Приключване на следствието \(5\)](#)

Арест и разпит от полицията (1)

В какви случаи и за колко време мога да бъда задържан от полицията?

Можете да бъдете задържан, ако сте заловен при извършване на нарушението или престъплението, както и по искане на кралския прокурор или на съдия-следователя при наличие на сериозни улики за наличието на вина. Задържането от полицията не може да бъде за повече от 24 часа.

Може ли да ми бъде извършен обиск?

Да, по време на ареста ви или ако има основание да се смята, че носите оръжие или опасен предмет, или ако общественият ред е застрашен.

Може ли полицията да влезе в дома ми?

Да, ако сте заловен при извършване на закононарушението или с ваше съгласие.

Може ли да бъде извършено претърсване на служебните ми помещения, автомобила ми?

Да, както на вашето жилище. Някои помещения обаче са неприкосновени, а други се ползват със специална закрила: тяхното претърсване изисква особена процедура (служебно помещение на дипломат, на член на парламент, помещения, принадлежащи на лица, които са длъжни да пазят професионална

тайна и др.).

Автомобилът ви може да бъде претърсен, ако има основание да се смята, че е послужил за извършването на правонарушение, за превоз на издирвани лица, на улики или доказателства или на опасни за обществения ред предмети.

Мога ли да се свържа с член от семейството си, приятел, лекар, лице от моето посолство?

Ще бъдете прегледан от лекар, ако полицаите го сметат за необходимо или ако това бъде поискано. На този етап полицаите вземат решение дали да ви дадат възможност да се обаждате по телефон. Ако сте непълнолетен полицаят е длъжен да уведоми възможно най-бързо писмено или устно родителите ви, вашия настойник или лицето, което се грижи за вас.

Какви са моите права по време на разпита от полицията?

Имате право да запазите мълчание и да не се уличавате в извършването на престъпление, тоест да не съдействате за събирането на доказателства срещу вас.

В началото на разпита ще бъдете уведомен, че:

- можете да поискате всички въпроси, които ви се задават и отговорите, които давате на тях, да бъдат записани дословно;
- можете да поискате да се извърши определено действие по разследване или разпит;
- показанията ви могат да бъдат използвани като доказателство в съда.

Можете да използвате намиращите се у вас документи, но това не може да води до отлагане на разпита. По време на разпита или след него, можете да поискате тези документи да бъдат приложени към протокола от разпита или оставени на съхранение в канцеларията.

В края на разпита протоколът ви се предоставя за прочит, освен ако не искате той да ви бъде прочетен. Ще бъдете попитан дали показанията ви трябва да се поправят или допълнят. Ако желаете да се изразявате на език, различен от този на производството, се назначава заклет устен преводач, показанията ви се записват на вашия език или ви приканват сам да напишете показанията си. Ако разпитът се провежда със съдействието на устен преводач, неговата самоличност и качество се отбелязват.

Ще бъдете уведомен, че може безплатно да ви бъде предоставен екземпляр от протокола от разпита ви.

Ще бъде ли поискана информация за мен от регистъра за съдимост?

Полицейските служби имат достъп до централния регистър.

Моят адвокат може ли да ми съдейства?

Вашият адвокат не може да присъства на нито един разпит и не може да се срещне с вас в периода на задържане под стража от 24 часа.

Прокурорско разследване (2)

Разследването се води от кралския прокурор. Предварителното прокурорско разследване има служебен характер: то е тайно, писмено и безспорно.

Какво може да прави кралският прокурор във фазата на прокурорското разследване?

Освен в предвидените от закона случаи, действията в прокурорското разследване не могат да съдържат никакви принудителни действия, нито да засягат личните права и свободи. Изземването на вещи е възможно при определени условия.

Кралският прокурор може например:

- да посети местопроизшествието,

- да разпита или да поиска полицията да разпита заподозрени, свидетели,
- да разпорежи арестуването на дадено лице (не се прилага в случай на залавяне на местопрестъплението) за 24 часа,
- да разпорежи извършването на ДНК анализ със съгласието на заподозрения,
- да спира и изземва кореспонденция (но не да я отваря),
- при определени условия да получава банкова информация,
- да извършва претърсване в случай на залавяне на местопрестъплението или със съгласието на лицето, което фактически ползва помещението,
- да разпорежда използването на специални методи на разследване, които могат сериозно да засягат неприкосновеността.

Какво мога да направя, ако определено действие от прокурорското разследване засяга правата ми?

С мотивирано искане можете да поискате преустановяването му — искане за допускане на обезпечение в наказателното производство — например ако вещите ви са иззети като доказателства. Кралският прокурор трябва да се произнесе в срок от 15 дни. При липса на отговор или при отрицателен такъв, можете да подадете жалба пред обвинителния състав.

В този случай можете също да поискате от кралския прокурор да разреши на Централния орган по изземване и конфискация (*Organe central pour la saisie et la confiscation*) да продаде вещта или да я върне срещу предоставяне на гаранция.

Мога ли да получа достъп до преписката?

За разлика от процедурата в следствието, няма специално правило, което да урежда пълното или частично предоставяне на преписката на засегнатите страни на етапа на прокурорското разследване. Можете да поискате достъп до преписката от кралския прокурор, който има право на преценка дали да уважи или отхвърли искането ви.

Мога ли да повлияя на решението по преписката?

Не. Кралският прокурор сам ще вземе решението дали да я остави без по-нататъшни действия, да сезира съдия-следовател, да ви призове или да ви да призове с протокол пред съда, който ще се произнесе по същество или да ви предложи алтернативен способ за прекратяване на наказателното производство (споразумение или медиация: в този случай няма да има процес, ако заплатите глобата или ако спазвате поставените при медиацията условия).

Следствие (3)

Следствието се провежда под ръководството и надзора на съдия-следователя, сезиран от кралския прокурор или от предполагаемия пострадал от правонарушение, чрез жалба с конституиране като граждански ищец.

Какви са действията, които може да извършва съдия-следователят?

Той може да използва всички действия, използвани от кралския прокурор, както и важни способности за принуда: да издаде заповед за арест, да разпорежда телефонни подслушвания, претърсвания без съгласие, още по-всеобхватни специални методи на разследване и др.

Трябва ли съдия-следователят да ме изслуша?

Разпитът от съдия-следовател е задължителен само при издаване на заповед за арест.

Трябва ли съдията да ме уведоми, че има образувана преписка?

По принцип съдията трябва да ви обвини в престъпление, ако има основателно предположение, че сте виновен. Обвинението в престъпление става след разпит или чрез кореспонденция и ви дава правото да искате достъп до наказателната преписка и правото да искате извършването на допълнителни следствени действия.

Може ли съдията да подслушва телефона ми?

Да, при спазването на много точни законоустановени условия.

Мога ли да се противопоставя на претърсване?

Освен в някои изключения, вашето жилище може да бъде претърсено при наличието на подписана от съдията заповед за претърсване и ако претърсването се извърши между 5.00 и 21.00 часа.

Може ли съдията да ми вземе ДНК проба с физическа принуда?

Да, при определени условия.

Какво мога да направя срещу определено следствено действие, което засяга правата ми?

Може да направите искане за допускане на обезпечение в наказателното производство (вж. прокурорското разследване).

Мога ли да получа достъп до преписката по време на разследването?

Ако сте обвиняем и не сте задържан под стража, можете да поискате достъп до преписката с искане до съдия-следователя, който може да откаже достъпа, но трябва да мотивира отказа си. Ако съдията не отговори или отговорът е отрицателен, можете да подадете жалба пред обвинителния състав.

Мога ли да искам извършването на някои следствени действия?

Да, независимо дали сте задържан под стража или не. Можете да го направите с искане. Съдия-следователят може да откаже, ако счита, че мярката не е необходима за разкриване на истината или вреди на следствието. Има възможност за обжалване.

Особен случай: предварителното задържане под стража (4)

Как трябва да се проведе разпита пред съдията?

Преди издаването на заповед за арест трябва да се проведе разпит в рамките на 24 часа след задържането като условие за действителността на заповедта за арест. Разпитът трябва да се отнася по-специално до възможността за издаване на заповед за арест и до деянията, които се твърди, че са извършени.

Вашият адвокат не може да присъства.

Мога ли да бъда изслушан от съдията впоследствие?

Можете да поискате обобщаващ разпит. Това е единственият разпит, на който адвокатът ви може да присъства.

Кога мога да видя адвоката си?

След първия ви разпит от съдия-следователя.

Мога ли да оспорвам законосъобразността или мотивите на заповедта за арест?

Не можете да обжалвате решението за издаване на заповед за арест.

В срок от пет дни след издаването на заповедта ще се явите пред съвещателния състав. Предишния ден ще имате достъп до преписката си. Вашият адвокат или вие самият можете да поискате да бъдете освободен.

Адвокатът ви може да повдигне въпроса за незаконосъобразността на заповедта единствено по време на това първо явяване пред решаващия състав (и при обжалването). Ако заповедта за арест бъде потвърдена, имате право да обжалвате. Ще се явите пред обвинителния състав в срок до 15 дни. При

неспазване на тези срокове ще бъдете незабавно освободен.

Потвърждаването на задържането има действие за един (или три) месеца. Във всяка съдебно заседание можете да оспорвате уместността на заповедта за арест и/или сериозните улики за наличието на вина. Преписката ще бъде на ваше разположение два дни преди всяко явяване.

Мога ли да влизам в контакт с трети лица докато съм в затвора?

Винаги можете да влезете в контакт с вашия адвокат.

Съдия-следователят обаче може да ви забрани да влизате в контакт с каквито и да било други лица за период до три дни.

Кога може да бъда освободен?

Можете да бъдете освободен във всеки един момент от съдия-следователя или по решение на следствените юрисдикции по време на явяването ви пред тях. Освобождаването може да бъде под условие или гаранция.

Гражданин съм на друга държава. Трябва ли да присъствам по време на следствието?

Ако има опасност от укриване от правосъдието може да бъде издадена заповед за арест. Съдия-следователят или следствените юрисдикции могат да ви освободят под гаранция. Ще получите обратно внесената парична сума, ако се явявате на всички етапи на производството.

Ако бъдете оставен на свобода от вас ще бъде поискано да се явявате за разпитите и, по принцип, пред юрисдикцията, която ще се произнесе по същество. С разпореждане за условно освобождаване съдия-следователят може да ви задължи да не напускате страната. Наложените условия могат да бъдат удължавани на всеки три месеца. Можете да ги оспорвате пред съвещателния състав.

Приключване на следствието (5)

Какво мога да направя, ако разследването се проточи?

След една година, с мотивирано искане можете да сезирате обвинителния състав, който ще извърши проверка на провеждането на разследването.

Могат ли обвиненията да бъдат променени преди процеса?

Кралският прокурор се запознава с предоставената му от съдия-следователя преписка и определя обвиненията, за които според него обвиняемият трябва да отговаря пред съда. Също така той може да вземе решение за прекратяване на преписката или пък да поиска от съдията да извърши някои допълнителни следствени действия. В тази връзка наказателноправната квалификация все още може да бъде променена от кралския прокурор или от съвещателния състав, който решава съдбата на преписката.

Мога ли да се призная за виновен по всички или по някои от обвиненията преди процеса?

Не, вие се считате за невинен до окончателното ви осъждане от юрисдикцията, която ще се произнесе по същество.

Как става приключването на преписката?

След като изслуша доклада на съдия-следователя, възможния граждански ищец, прокурора и защитата, съвещателният състав решава:

- да предаде обвиняемия на компетентната юрисдикция;
- да прекрати преписката;
- да отложи постановяването на присъдата: обявява се, че фактите са установени, но не се налага

никакво наказание. Съдията определя изпитателен срок, който може да е придружен с условия, които трябва да бъдат спазвани;

- да приложи закона за социалните грижи (въдворяване).

Какви са правата ми по време на тази фаза от производството?

Можете да се запознаете с преписката и да правите копия на документите преди заседанието на решаващия състав. Можете да направите и искане за извършване на допълнителни следствени действия. Ако съдия-следователят откаже да ги извърши, имате право да обжалвате пред обвинителния състав.

Мога ли да обжалвам?

Не можете да обжалвате разпореждането за предаване на съд, освен в случай на нередност, пропуск или основание за недействителност, засягащи определено следствено действие, събирането на доказателства или които се отнасят до разпореждането за предаване на съд, ако посочите основание за недопустимост или за прекратяване на наказателното преследване.

Мога ли да бъда обвинен в правонарушение, за което вече съм бил наказателно преследван в друга държава-членка на Европейския съюз?

По принцип не.

■ Последна актуализация: 14/09/2017

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.